

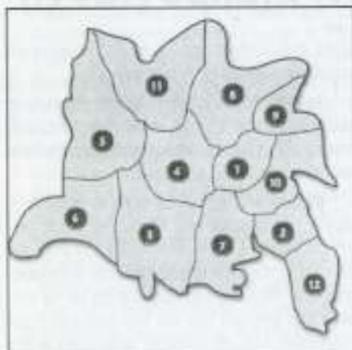
ΤΟ ΚΡΟΚΥΛΕΙΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΡΟΚΥΛΕΙΩΝ ΔΩΡΙΔΑΣ
<Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ>

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ • ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 66 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1997 • ΔΡΧ. 750 • ΤΗΛ.: 76.54.555 - 90.10.819 • ΓΡΑΦΕΙΑ: Λ. ΚΑΡΕΑ 106, Τ.Κ. 16233

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

11 οι νέοι Δήμοι στη Φωκίδα

Ο νέος διοικητικός χάρτης της Φωκίδας και οι ονομασίες των νέων Δήμων με τις έδρες του όπως δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ» στις 8 Ιουλίου, 1997.

ΦΩΚΙΔΑ

Πληθυσμός: 44.183
Αριθμός νοικοκυριών: 13.565
Ενεργός πληθυσμός: 15.879
Απασχολούμενοι: 14.461
Άνεργοι: 1.418
Καταθέσεις Τομειτηρίου: 24.974 εκ. δρχ.
Μοθητές Δημοτικών Σχολείων: 1.977
Μοθητές Γυμνασίων: 1.216
Μοθητές Λυκείων: 978 (Τα στοιχεία είναι της απογραφής 1991).

ΤΕΔΚ

Ποιούς δήμους προτείνει

Στο νομό Φωκίδας η ΤΕΔΚ και η Επιτροπή Νομού για την προώθηση του Ιωάννη Καποδίστρια, κατέληξαν τελικά στην πρόταση για δημιουργία 11 δήμων, δύο κοινοτήτων και μιας χωριότητας κοινότητας.

- Οι προτεινόμενοι ΟΤΑ είναι οι εξής:
- 1. Δήμος Αμφισσας με έδρα την Αμφισσα.
- Συνενώνονται 9 ΟΤΑ. Πληθυσμός 10.016 κατοίκων. Δήμος Αμφισσας, κοινότητες Προσηλίου, Δροσχωρίου, Ελαιώνα, Σερνακιάς, Αγίου Γεωργίου, Αγίου Κωνσταντίνου, Αγίας Ευθιμίας, Βουνοχώρας.
- 2. Δήμος Ιτέας με έδρα την Ιτέα.
- Συνενώνονται 3 ΟΤΑ. Πληθυσμός 5.592 κατοίκων. Δήμος Ιτέας, κοινότητες Κίρρας, Τριπιάς.
- 3. Δήμος Γαλαξιδίου με έδρα το Γαλαξίδι.
- Συνενώνονται 3 ΟΤΑ. Πληθυσμός 1.947 κατοίκων. Δήμος Γαλαξιδίου, κοινότητες Πεντετριών, Αγίων Πάντων.

ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Δήμος ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ
Έδρα: ΚΡΟΚΥΛΙΟ
για τα χωριά της Β.Δ. Δωρίδας

- 4. Δήμος Λιδωρικίου με έδρα το Λιδωρίκι.
- Συνενώνονται 17 ΟΤΑ. Πληθυσμός 4.403 κατοίκων. Κοινότητες Λιδωρικίου, Δασνού, Κοντακού, Σικεάς, Διακοπιού, Λευκοδιτίου, Καλλίου, Αβάρου, Πεντόπολης, Βοαίλας, Αμυγδαλιάς, Σιταίνας, Δωρικού, Σπίλας, Περιβόλας, Καρούλων, Μαλανδίου.
- 5. Δήμος Μακρυγιάννης με έδρα το Κροκύλειο.
- Συνενώνονται 11 ΟΤΑ. Πληθυσμός 1.688 κατοίκων. Κοινότητες Κροκυλίου, Κουπακίου, Τριπέτσου, Κερασίας, Δωριού, Περίβου, Πενταγών, Αλποχωρίου, Υψηλού Χωριού, Ζοριανού, Κόκκινου.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 3

1797 - 1997:
200 ΧΡΟΝΙΑ

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΗ ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΤΟΥ ΚΡΟΚΥΛΕΙΟΥ, 7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1997

Ο στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης σε μεγάλη ηλικία. Ελαιογραφία του Σ. Προσαλέντη. (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Η σύζυγος του στρατηγού Μακρυγιάννη Αικατερίνη, το γένος Γ. Σκουζέ. Ελαιογραφία του Σ. Προσαλέντη. (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Μακρυγιάννης - Δρ. Αριστέλης Σισμάνης, καθηγητής του Πανεπιστημίου της Πολιτείας

as VIRGINIA των ΗΠΑ (VIRGINIA COMMONWEALTH UNIVERSITY) και Πρόεδρος του Τμήματος Οτολαρυγγολογίας.

ΕΚΑΗΛΩΣΕΙΣ Αύγουστος '97

7 Αυγούστου: Συνέδριο για τα 200 χρόνια από τη γέννηση του Μακρυγιάννη.
- Ανακήρυξη του πρωταγίου του Παν/μίου της πολιτείας Κοννέκτικατ των ΗΠΑ σε επίτιμο δημότη Κροκυλίου.
- Απονομή τιμητικών διπλωμάτων: στον κ. Ηλία Τσιμόζο, πρόεδρο της Ελληνικής Εταιρείας "ΠΑΙΔΕΙΑ" των ΗΠΑ.
- στον κ. Κωνσταντίνο Αρμάο, μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας "ΠΑΙΔΕΙΑ" των ΗΠΑ.
- στον κ. Ντίνο Μακρυκώστα, μεγάλο ευεργέτη της Ομογένειας και της ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 3

Μεγάλες μορφές του Κροκυλίου

ΘΑΝΑΣΗΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

(ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ 1788 - 1868)

Στο φύλλο αυτό, η εφημερίδα μας επιχειρεί μια πρώτη, σύντομη παρουσίαση του άλλου μεγάλου τέκνου του Κροκυλίου, του **Θανάση Λιδωρική - Σκαρλάτου** που ιστορικά συνδέεται και με την πορεία της ζωής του Γιάννη Μακρυγιάννη.
Μέχρι σήμερα, οι Κροκυλιώτες δεν ασχολήθηκαν συστηματικά με τον Θανάση Λιδωρική - αλλά πιστεύουμε ότι πρθε η ώρα - εστω και καθυστερημένα να προβάλλουμε και να τιμήσουμε τον μεγάλο αυτόν Φίλικό και πολιτικό.

Η οικογένειά του, οι Σκαρλάτατοι, από τις πιο παλιές του Κροκυλίου, ζού-

σε εκεί που σήμερα βρίσκεται το σπίτι του συγχωριανού μας Νίκου Δάφνη, ακριβώς πάνω από τον κεντρικό δρόμο που περνάει πίσω από το ξενοδοχείο.

Ο Θανάσης Λιδωρικής, για τον οποίον τόσο λίγα γνωρίζουμε εμείς οι νεότεροι, είναι γραμμένος στο μητρώο των Πολιτικών της Νεότερης Ελλάδας με αριθμό 119, Τάξη Γ'. Στο μητρώο αναφέρεται - μεταξύ άλλων - ότι ο Λιδωρικής υπηρέτ: «Μέλος της Φιλικής Εταιρείας, οργάνωσε τα μέλη της υπέρ του αγώνος, Υπηρέτησε δε καθ' όλον τον αγώνα ως Πληρεξούσιος, Βουλευτής κ.λπ.»

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 2

ΑΠΟΡΙΞ

- Δε μ' λες ρε Θανάσ', τί παλάθου' ου Γιωργους κι φωνάζ' εσ'α' μεσ' του καφινείου;
- Εχ' δίκην ρε Κώστα, γ' αυτό φωνάζ'. Ισ'α' δεν έμαθες τίποτα;
- Τι να μάθω ρε Θανάσ', έγινε τίποτα σου βαρό;
- Δε ξέρου, αν είναι σου βαρό ή αν είναι για γελιά! Ικείνου π' ξέρου είναι ότ' κατ' καλοί πατριώτες είπαν ότ' ου Μακρυγιάν'ς δεν ήταν απ'ου δ'ω, αλλά απ'ου ένα άλλου χωριό π' δεν υπαρχ' τώρα.
- Κι τό λει, μωρέ, ου μακαρίτ'ς...
- Ποιος μακαρίτ'ς ρε Κώστα, τί λες;
- Ου μακαρίτ'ς ου Μακρυγιάν'ς - 'Οι Έλληνες είν' ιυλογημένοι έθνους όταν τ'ς κ'β'ρνάει η ιλικρίνεια', έλεις - αλλά άμα υπει μέσα τ'ς του σαράκ' τ'ς δ'χόνοι-ας, πάνι κατα διόλ', κατα-

«Τ' άλλου χωριό»

στρέφονται...
- Όρα ικείνους καλά τα 'λεις, αλλά ποιός τουν ακηνι. Ιγώ, πάντους γιλάου μ' αυτά π' ακηού!
- Ινι να μη γιλός ρε Θανάσ', Ιθλα να ηξίρα αυτοίν' π' τούειπαν αυτό ήταν λό-τιλα χαζοί! Γιατ' μαναχα ένας χαζός η πουλύ κακός θα 'λει τέτοιου χαζουμάρις.
- Καλά, δε μ' λες για τ' Αβουρίτ' Λένι; Ότ' ήταν χωριό; Καλό αού γραμμα-τά ξέρ'νι, ούτι ιατουρία άηκσαν παυτέ; Πέντι καλ'βάκια ήταν ικει στα χωριάτα του λέει κι ου Μακρυγιάν'ς...
- Όρα, Θανάσ', άμα θέλ' κανεις να ξ' βρακουθεί λό-τιλα είνι ευκαλου. Εσ'α' τό καμαν κ' αυήνοι τώρα. Θα τ'ς ακηούει ου κόσμος κι θα γιλασί!
- Ξέρ'ς τι λέου Κώστα, να τ'ς καλεσουμ' ιδώ να ιπουν αυτά σ'τ'ς Βαρσαί-ους, τ'ς Σαιτέους, τ'ς Κουτλαίους κι σ' τ'ς Τριανταφλάους που είχαν κα-λύβα κι ταράτοι σ'τ' αβου-ρίτ', να γιλάσ' ου πάσα πι-κραμένους!
- Του φαντάζεις; Θα τ'ς μαζέψνι μι τα λ' θάρια - όχι π' - θα καθσ'νι να κβι-νπάσ'νι μη τ'ς χαζούς!
- Κι τό 'λεις ου καμμέ-νους ου Μπαρμπα-Γιάν'ς...
- Τι έλεις, μωρέ, πάλι;
- Έλεις να μη λέμι "Ιγώ" να λέμι "Ιμεις" άμα θέλωμι να φκιάσουμι χωριό.
- Καλά, έλεις ου μακα-ρίτ'ς. Αλλά άμα ίσει κακός κ' ιδιουτλήξεν του θελ'ς του "Ιμεις" - ουλου "Ιγώ" λες.
- Να σου ιπού ρε Κώ-στα. Άμα, ιμεις οι Κροκυ-λιώτες δεν είμασταν στου "Ιμεις" θα είχαμι χαθεί απ'ου χρόνια. Κι θά είχει

χαθεί κι ου Μακρυγιάν'ς.

- Τι θελ'ς να ειπεις;

- Να, όταν ου Μακρυ-γιάν'ς χρειάσκει βουήθεια όταν ήταν ακόμα μπλιόρ' - 14 χρονών - σ'τ' Λειβαδία, που πηξε; Στου χωριανό τ' του Σκαρλάτου, σ'τ' Διαβρί-να, που ήταν Διοικητής Αστυνομίας. Κι μετά που πηξε; Στου αδιφ'ό τ' Σκουρλάτ' σ'τ' ν Άρτα - στου Θανάσ' του Σκαρλα-του π' τουν έλιγαν κ' Α' δουρίκ', κ' ήταν Γραμματι-κός τ' Αλλη-Πασά.

- Έτ'ς είνι ρε Θανάσ'.

Ούλ' μαζί φκιάνουμι του καλό χωριό. Κ' όποιους θέλ' του "Ιγώ" κι θέλ' να γί-νεμι μασκαράς κι να ξιβρα-κουθεί αυτός θα χάσ'. Άει, πές στου Γιωργου να μη φωνάζ'.

- Εεις δίκην. Άμα ξι-βρακουθείς, δε γλιτών'ς θα σι φοιακόσ' νι, κι θα πουνέεις, αλλά η ζ' μια θάχ' γίνει...

T.X.T.

ΣΤ' ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Ομοσπονδία Συλλόγων Β.Δ. Δωρί-δας σας ανακοινώνει ότι στις 9 και 10 Αυγούστου 1997 θα γίνει το ΣΤ' Ανα-πτυξιακό Συνεδριό της σε ένα από τα χωριά της το Αλποχώρι.

Το Συνεδριό αυτό έχει σαν κύριο θέ-μα την "Αποτροπή της περαιτέρω ερή-μωσης των χωριών μας και την Πορεία Ανάκαμψης προς τον 21ο Αιώνα".

Οι Συνεδριοι θα αντιπροσωπεύουν όχι μόνο τους Συλλόγους που παρτι-ζούν την Ομοσπονδία μας, αλλά και τα χωριά μας (Αλποχώρι, Αρτοτίνα, Δά-φνος, Διχωρί, Ζωριάνο, Κερασία, Κόκ-κινος, Κουπάκι, Κριάτσι, Κροκύλειο, Πε-νταγιοί, Περιβόλι, Τριπέτσνο και Ψηλό Χωριό).

Στα Συνεδριον θα παρευρεθούν Επί-σμησι του Εκκλησιαστικού - Πολιτικού - Πνευματικού Χώρου, Διευθυντές Υψη-ρών, Εκπρόσωποι Κομμάτων, Εκπρόσω-ποι Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Δημο-σιογράφοι, καθώς και Εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σας καλούμε λοιπόν να παρευρεθεί-τε στις Εργασίες του Συνεδριού σαν Παρατηρητές και να γνωρίσετε ένα από τα ομορφότερα χωριά μας, βυθισμένο στο πράσινο, με θέα προς τη Βαρνάκο-βα, τον Κορινθιακό, την Πάτρα και τα βουνά της Πελοποννήσου.

3ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ

Η Ομοσπονδία Συλλόγων Β.Δ. Δωρί-δας σας ανακοινώνει με υπερηφάνεια ότι μετά τη μεγάλη περιουσιή επιτυχία του Ανταμώματος και το αίτημα όλων των Δωριέων για την πραγματοποίησή του κάθε χρόνο, καθιερώνει από φέτος το Αντάμωμα, σαν επίσημ εκδήλωσι.

Στις 16 Αυγούστου λοιπόν Ημέρα Σάββατο, πάρτε τα φαγητά σας, τους φίλους σας, το κέφι σας και την αγάπη σας για τη Δωριδα και ελάτε στου Πρατ-τά το Λακκο, από το πρωί (ώρα 11.00), να κάνουμε τούτη την αγάπη μας γλέ-ντι, χορό και τραγούδι, διατρανώνοντας τη βέληση μας και την πίστη μας για την ύπαρξη και την αναζωογόνηση της ιδιαί-τερης πατρίδας μας.

Όλοι στις 16 Αυγούστου 1997 από τις 11.00 το πρωί στου Πραττά το Λακ-κο, πάνω στον Κεντρικό Άξονα: Φαράγμα - Πενταγιοί - Αρτοτίνα.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Επι Καποδίστρια, έγινε διοικητής Λαβιαδίας, γεροισιαστής, Δικαστής στο Κροκόλιο, Ξανά Επαρχος στη Λαβιαδία, Σύμβουλος της Επικρατείας και Επίτροπος της Ιεράς Συνόδου. Ο Λιδωρικός έγραψε και απομνημονεύματα τα οποία εξέδωσε το 1955 ο διακεκριμένος Ρομειώτης ιστορικός Τάκης Λάπας (Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών).

Ο ίδιος ο Λιδωρικός γράφει για την καταγωγή του:

"Όνομαζομαι Αθανάσιος Νικολάου Σκαρλάτος, επειδή δε οι Άλβανοι συνήθιζαν να δίδωσι τα ονόματα των τόπων, με ονόμαζαν Θανάσης από το Λιδωρικό."

Ας αφησομε, όμως, τον εκλεκτό συμπατριώτη μας συγγραφέα Γιώργο Παπαϊωάννου, απ' το φιλόλο χωριό να μας δώσει τη γενική εικόνα για το Θανάση Λιδωρικό, όπως αυτός την παρουσιάζει στο βιβλίο του «Η Ιστορία του Νομού Φωκίδας», σελ. 220-221.

Τριπεταϊώδης η ζωή αυτού του ανθρώπου. Γεννήθηκε στο Κροκόλιο. Ο παππούς του ήταν παπάς καθώς και ο αδελφός του πατέρα του. Σκότωσαν οι Τούρκοι τον παππού του και τα παιδιά του βγήκαν κλειφτες στο μπουλούκι του Καπετάν Καλιακούδα. Ο Αλή Πασάς στέλνει τον Μήτσο Μπάνο να εξοντώσει τον Καλιακούδα και τ' ασκέρι του. Εγινε μάχη στη Γαβρολίμνη, ο Καλιακούδας σκοτώθηκε, ο ένας υπάρχος του τραυματίστηκε και ο άλλος προσκύνησε. (Τον έναν τον ελεφαν δασκαλάκη και τον άλλον Μήτρο).

Ο Αλής για σιγουριά ότι δε θα ξανασηκώσουν κεφάλι ζήτησε έναν όμηρο. Εστειλαν λοιπόν τον Θανάση για να σπουδάσει κιάλας, γιατί πήγαινε στο σχολείο στη Λαμπισιναί, επειδή η Δωριδα δεν είχε τέτοιες πολυτέλειες. Ήταν τότε 12 χρονών.

Ο Αλής που ήταν στουρνάρι από γραμματα εντυπωσιάστηκε που ένα παιδί ήξερε να γράφει και να διαβάζει και σκέφτηκε πως θα του ήταν πολύ χρήσιμος αργότερα, γιατί ήταν σπάνιο είδος στην αυλή του αυτοί που ήξεραν λίγα γραμμάτια.

Του έβαλε λοιπόν κηδεμόνα, το Γιώργη Πλατανιώτη απ' τα Κραβαρα και δάσκαλο του έδωσε τον φημισμένο Ψαλίδο. Γρήγορα μπήκε στη υπηρεσία του Αλή και του έγραφε τα εμπιστευτικά γράμματα. Αργότερα πήρε τη θέση του σφραγιδοφυλάκα, κάτι που πολλοί Τούρκοι θα ζήλευαν.

Την οικογένειά του ο Θανάσης Λιδωρικός την είχε πάντοτε στην Άρτα, όπου είχε λαμπρό αρχοντικό. Εκεί σ' αυ-

τό το σπίτι πήγε ο Γιάννης Μακρυγιάννης ως υπρέτης. Ο Λιδωρικός ήξερε Ελληνικά, Τουρκικά, Γαλλικά και Ιταλικά. Από τη θέση που είχε, πάρα πολλούς έσωσε από το παλούκωμα. Έγινε φιλικός μέσα στο Σαραι και πολλούς κατήχησε στο μυστήριο.

Όταν στα 1820 ο Αλής κηρύχθηκε "Φερμαλής" (αποστάτης) και τον χτυπήσε ο Χουραϊτ, ο Λιδωρικός κατάλαβε ότι ήταν ξεγραμμένος και έφυγε για το σπίτι του στην Άρτα. Από τότε μπήκε στον αγώνα."

Αβίσατα, λοιπόν, διαπιστώνει κανείς ότι η μόρφωση και η γλωσσική μάθεια του Θανάση Σκαρλάτου - Λιδωρική, ειδικά για την εποχή εκείνη, ήταν κάτι το εξαιρετικό. Μόνο έτσι, μπορεί να εξηγηθεί το γεγονός ότι σε πολύ νεαρή ηλικία κατέλαβε το ύπατο αξίωμα του Σφραγιδοφυλάκα στην Αυλή του Αλή. Και δεν είναι τυχαίο ότι ένας τέτοιος άνθρωπος με τόσο σπουδαία θέση είχε μπηθεί στο μυστικό της Φιλικής Εταιρείας. Με συνεχή κίνδυνο της ζωής του κατηχούσε τους άλλους Έλληνες στο μυστικό της Εταιρείας. Το 1820 που φεύγει από τα Γιάννενα για την Άρτα - παραμονές δηλαδή του Μεγάλου Ξεσηκώματος - βρίσκεται στο άνθος της ηλικίας του, αλλά και της ολοκληρωμένης προσωπικότητάς του. Είναι μόλις 32 χρονών, με μεγάλη μόρφωση και μεγάλη πείρα στις διπλωματικές σχέσεις και την πολιτική - πράγματα που θα τον οδηγούσαν στη συνέχεια στα ύπατα Αξιώματα της νεοσύστατης Ελληνικής Πολιτείας.

Θα ήταν, όμως παράλειψη αν εδώ δεν επισημαίνουμε και ένα άλλο σοβαρό γεγονός. Ο νεαρός Γιάννης Τριανταφυλλού (Μακρυγιάννης) αφού γλύτωσε ως μωρό στο πέρασμα του Στενού, από 8 χρονών δουλεύει ως υπρέτης, στην αρχή στη Λαβιαδία και μετά στη Δεσφίνα - όπου έφαγε το ξύλο της ζωής του την ημέρα τ' Αη-Γιαννίου γιατί πυροβόλησε με το όπλο του αφεντικού του χωρίς την άδεια του. Το αφεντικό του Μακρυγιάννη στη Δεσφίνα ήταν αδελφός του Θανάση Λιδωρική, ο οποίος του έγραψε από την Άρτα ότι θέλει ένα παιδί να τον υπηρετεί στο σπίτι του και έτσι ο Σκαρλάτος της Δεσφίνας έστειλε τον Μακρυγιάννη στην Άρτα. Ο Μακρυγιάννης πήγε στην Άρτα το 1811.

Εκεί βρισκόταν καταρτίσιμος και δουλεύει ο Γιάννης Τριανταφυλλού που έφηβος πλέον και πολύ λεπτός και ψηλός σπακτά αργότερα το παρατσούκλι και μετέπειτα θρυλικό όνομά του "Μακρυγιάννης". Ο νεαρός Μακρυγιάννης δουλεύει στην αρχή ως υπρέτης στο αρχοντικό του Θανάση Λιδωρική και αργότερα γίνεται και αυτός νοικοκύρης (έμπορος) όπως μας λέει ο ίδιος στα Απομνημονεύματά του. Παρακολουθώντας, όμως το Θανάση Λιδωρική στην πολιτική του διαδρομή και ενώ το νεοσύστατο κράτος έχει αρχίσει να λειτουργεί, ο Λιδωρικός επιστρέφει ως Δικαστής στη γενέτειρά του Κροκόλιο, το οποίο εν τω μεταξύ έχει γίνει μεγάλο Διοικητικό Κέντρο της περιοχής.

Η Εφημερίδα μας θα επανέλθει στο Θανάση Λιδωρική με περισσότερα στοιχεία για την πολυτάραχη ζωή του.

Τριανταφυλλός Τριανταφυλλού

1. Λαμπισιναί, η σημερινή Άνω Χώρα.
2. "Η Ιστορία του Νομού Φωκίδας", Γιώργος Ι. Παπαϊωάννου, Εταιρεία Φωκικών Μελετών, Αθήνα 1991.
3. "Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα", εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ, σελ. 16-17.

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Συμμετοχάστε στο Σύλλογό μας **ΘΟΙΚΑ** και **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ**. Μπορείτε να καταθέσετε όποιο ποσό θέλετε στον παρακάτω λογαριασμό γράφοντας το όνομά σας.

ALFA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ
109-00-2310-002847

PLANO TOURISM O.E.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΤΕΛΙΑΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 5, 105 62 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ.: 32.98.577-78, 32.37.088 • FAX: 32.25.439

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Για την Εφημερίδα

Δημ. Μπρούμας	2.000
Βασ. Σαΐτης	5.000
Ολγα Μπιάλα	5.000
Λέττα Παγώνη	3.000
Τασία Λαμπροπούλου	2.000
Ευθ. Δ. Μαυραγάνης	5.000
Κων/νος Σαΐτης	3.000
Αναστάσιος Μεντένης	3.000
Πολυξένη Τριανταφυλλή	3.000
Κούλα Καπέλλα	5.000
Νικόλαος Γ. Παγώνης	40 CAD
Γεώργιος Βάρσος	25 CAD
Κων/νος Βάρσος	25 CAD
Χαρμπίος Χαραλαμπίδης	25 CAD
Δημ. Χαραλαμπίδης	25 CAD
Γιώργος Γραββάνης	3.000
Παρασκευή Γραββάνη	3.000
Γιώργος Χαύρος	5.000
Σταύρος Κουτσούκος	2.000
Αλέξανδρος Κουτσούκος	2.000
Σταύρος Παλιτής	3.000
Πολυξένη Ασπρίδου	3.000
Ιωάννης Στούμπος	10.000
Αναστάσιος Παπανδρέου	5.000
Στέλλα Πηλιούνη	2.000
Δημ. Κωνσταντινίδης	3.000
Ελένη Ράμμου	2.000
Ειρήνη Αρμάου	10.000

Για τους σκοπούς του Συλλόγου

- Παναγιώτης Τσιουλής	55.000
στη μνήμη της μητέρας του Βούλας Τσιουλής	
- Ηλίας Καπέλλας	20.000
- Αθηνά Ψήττα	15.000
στη μνήμη της Μαρίας Καραμπέλου	

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ τηρεί την υπόσχεσή του

Ευχαριστίες εκφράζουμε προς τον Νομάρχη Φωκίδας κ. Απ. Καραχάλιο, γιατί, όπως είχε υποσχεθεί, ο δρόμος Κοιμητάρη - Κροκόλιο επισκευάζεται και στρώνεται με πίσσα.

Έτσι, θα είναι έτοιμος πολύ σύντομα και μάλιστα πολύ πριν αρχίσουν οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις.

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ

για την ενίσχυση του Συλλόγου με πλούσια δώρα. Τιμή λαχνού 1.000 δρχ.. Η κλήρωση θα γίνει στο Κροκόλιο στις 15 Αυγούστου

ΒΑΛΤΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΕΠΙ ΤΑΠΗΤΟΣ

ΤΡΕΧΕΡΑΝ

ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ ΧΑΛΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΑΠΗΤΩΝ & ΜΟΚΕΤΩΝ

Κ. ΔΡΟΣΟΣ & Π. ΡΑΠΤΗΣ Ο.Ε.

ΛΙΟΣΙΩΝ 96 • 104 40 • ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ.: 88.14.660

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ

Παρακαλούμε θερμά τα μέλη του Συλλόγου και τους φίλους μας

1) Να μας στέλνουν τις συνδρομές τους για τον Σύλλογο και την Εφημερίδα.

2) Να μας στέλνουν νέα τους για δημοσίευση.

3) Η εφημερίδα χρειάζεται ύλη Γράψτε μας κάτι.

4) Όταν αλλάζετε διεύθυνση και τηλέφωνο να μας το γνωστοποιείτε.

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗ ΞΕΧΝΟΥΝ ΜΕΡΙΚΟΙ

Στο μεγάλο αφιέρωμα της «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ» για το Μακρυγιάννη (8-6-97) του Θόδωρου Βερέμη ενισχύουμε την καταπληκτική πορεία του μεγάλου Μακρυγιάννη, μέσα στο χρόνο και στα γεγονότα. Το παρουσιάζουμε στην εφημερίδα μας για όλους, όσους δεν έτυχε να το διαβάσουν.

Χρονολόγιο Ιωάννη Μακρυγιάννη

1797. Γέννηση του Γιάννη Μακρυγιάννη στο μικρό οικισμό Αβορίτι, κοντά στο Λιδωρικό της Δωριδίας. Το πραγματικό του επώνυμο ήταν Τριανταφυλλού, αλλά από τους συμπολεμιστές του έλαβε το παρωνύμιο Μακρυγιάννης λόγω του υψηλού αναστήματος του. Νωρίς μάλιστα ορφάνος, όταν ο πατέρας του φονεύεται σε σύμπλοκη με Τουρκαλβανούς του Αλή Πασά. Με τη μητέρα του Βασιλική, καταφεύγει στη Λαβιαδία.

1811. Εγκαθίσταται στην Άρτα και εργάζεται ως επιστάτης στον συμπατριώτη του Αθανάσιο Λιδωρική, εμπιστο του Αλή Πασά. Σύντομα ασχολείται με το εμπόριο, και στις παραμονές της Επανάστασης έχει ήδη αποκτήσει ικανή περιουσία.

1820. Μειράται στη Φιλική Εταιρεία. Συλλαμβάνεται από τους Τούρκους και βασανίζεται επί 75 ημέρες.

1821. Σχηματίζει ομάδα 18 ανδρών από την Άρτα και ενώνεται με το επαναστατικό σώμα υπό την αρχηγία του Γώγου Μπακόλα. Συμμετέχει σε όλες τις επιχειρήσεις της Ηπειρώς και την πολιορκία της Άρτας. Τραυματίζεται στη μάχη του Πέτα.

1822. Συνεργάζεται με τον Οδυσσεά Ανδρούτσο στην απελευθέρωση των Αθηνών.

1823. Ορίζεται «πολιτάρχης» των Αθηνών. Διαφωνία του με τον Γκούρα, φρούραρχο της Ακρόπολης.

Αναχωρεί για τη Ρούμελη με τον Νικητάρα και μαζί νικούν στη μάχη της Βελίτσας. Φθάνει στην Πελοπόννησο με το στρατεύμα των Ρουμελιωτών και συμμετέχει στην εμφύλια ρήξη με το μέρος των κυβερνητικών.

1824. Προάγεται σε χιλιάρχο και αργότερα σε στρατηγό. Καταστέλλει την ανταρσία στο Ναύπλιο.

1825. Αναλαμβάνει διοικητής της Αρκαδίας. Παλεύει στο Νικόκαστρο και στους Μούλους του Άργους, όπου τραυματίζεται σοβαρά. Φθάνει στην Αθήνα και μάχεται ηρωικά κατά την πολιορκία της πόλης από τον Κιουταχλή. Παντρεύεται την κόρη του Γ. Σκουζέ, Αικατερίνη. Μεταβαίνει στην Υδρα προκειμένου να ενισχύσει την άμυνα του νησιού.

1826. Παραίτησή του από το βαθμό του στρατηγού, η οποία δεν γίνεται δεκτή. Αναλαμβάνει και πάλι πολιτάρχης στην Αθήνα, όπου πολεμά υπό τις διαταγές του Καραϊσκάκη και τραυματίζεται τρεις φορές.

1827. Διαφωνεί με τον Καραϊσκάκη όσον αφορά την τακτική των επιχειρήσεων. Επικεφαλής της εμπροσθοφυλακής στην καταστροφική μάχη του Αναλάτου.

1828. Διορίζεται από τον Καποδίστρια Γενικός Αρχηγός της Εκτελεστικής Δυνάμεως της Πελοποννήσου.

1829. Αρχίζει τη συγγραφή των Απομνημονευμάτων του στο Άργος, τα οποία θα ολοκληρώσει το 1850.

1830. Απομακρύνεται από τη θέση του επειτα από διαταγή του Καποδίστρια, στον οποίο καταλόγιζε σφάλματα στην άσκηση της πολιτικής του.

1831. Μετά τη δολοφονία του κυβερ-

νήτη, συμμετέχει στον εμφύλιο πόλεμο με το μέρος των «συνταγματικών».

1832. Ε' Εθνοσυνέλευση στο Ναύπλιο και εκλογή του Όθωνα ως βασιλιά της χώρας, πράξη που ο Μακρυγιάννης θεωρεί σωστή για την Ελλάδα.

1833. Υποδεχεται με ενθουσιασμό την άφιξη του Όθωνα στο Ναύπλιο, όμως σύντομα αρχίζει να απογοητεύεται από τις ενέργειες της Αντιβασιλείας και αποσύρεται στην Αθήνα όπου ασχολείται με το κτίσιμο του σπιτιού του και την πολυμελή οικογένειά του. Απέκτησε συνολικά δέκα αγόρια και δύο κορίτσια.

1834. Εκλέγεται Δημοτικός Σύμβουλος της Αθήνας. Συνοδεύει τον Όθωνα κατά την περιόδειά του στη Στερεά Ελλάδα.

1835. Διαμάχη με τον Αρμανοπεργκι. Με πρότροπή του το Δημοτικό Συμβούλιο εκδίδει ψήφισμα για τη χορήγηση Συντάγματος. Το Συμβούλιο παύεται.

1836. Προσκαλεί τον Παναγιώτη Ζωγράφο να ζωγραφίσει, με την καθοδήγησή του, τις μάχες του Αγώνα.

1839. Σε γέυμα που παραβεί στο σπίτι του παρουσιάζει τους 24 πίνακες που φιλοτέχνησε ο Π. Ζωγράφος με τη βοήθεια των δυο του γιων.

1840. Οργανώνει κίνημα εναντίον του Όθωνα για την παροχή Συντάγματος.

1843. Πρωτοστατεί στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου. Πληρεξούσιος των Αθηνών στην Εθνική Συνέλευση για την κατάρτιση του νέου Συντάγματος.

1844. Ψηφίζεται το Σύνταγμα. Αντιδικία με τον Δ. Καλλέργη με αφορμή το ρόλο τους στην Επανάσταση. Πεθαίνει ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

1845. Διαφωνεί με τον πρωθυπουργό Ιωάννη Κωλέττη. Απόπειρα δολοφονίας του. Ιδιωτεύει.

1851. Στην Αθήνα κυκλοφορούν έντονα φήμες ότι προετοιμάζει κίνημα κατά του Όθωνα.

1852. Κατηγορείται για συνωμοσία εναντίον του Όθωνα. Τίθεται υπό περιορισμό στην οικία του και στη συνέχεια προφυλακίζεται.

1853. Στις 18 Μαρτίου το δικαστήριο, με πρόεδρο τον Κίτσο Τζαβέλλα, τον καταδικάζει σε θάνατο. Με διαταγή του Όθωνα η ποινή μετατρέπεται σε ισόβια και αργότερα σε καθέρση δέκα ετών.

1854. Αποφυλακίζεται στις 2 Σεπτεμβρίου, ύστερα από μεσολάβηση του Καλλέργη.

1857. Επισκέπτεται τα Επτάνησα.

1859. Επισκέπτεται τη Ζακύνθο.

1862. Στις πανηγυρικές εκδηλώσεις για την εξωση του Όθωνα ο Μακρυγιάννης μεταφέρεται θριαμβευτικά στους αμους των διαδελωτών. Του απονέμεται ο τίτλος του υποστράτηγου.

1864. Προάγεται σε αντιπρόεδρο και εκλέγεται πληρεξούσιος Αττικής στην Εθνική Συνέλευση. Επτά ημέρες αργότερα, στις 27 Απριλίου, αφήνει την τελευταία του πνοή από υπερβολική εξάντληση.

ΑΝΑΖΗΤΑΣ ΕΝΑ ΠΑΝΕΜΟΡΦΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΠΙΟ;

Τότε σε περιμένουμε στο μαγευτικό Κροκόλιο Δωριδίας. Στη γενέτειρά του Στρατηγού ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, 15 χιλιόμετρα από το φράγμα του Μόρνου και σε υψόμετρο 900 μέτρων. Χαμένο μέσα σε καταπράσινο κήπους με θέα καταπληκτική και γαλήνια θάλασσα.

Όσο για τη διαμονή υπάρχει ο Κοινοτικός Ξενώνας Κροκουλίου με δωμάτια δελτίνα, τρέκλινα, λουξ (ιστορικά W.C., ζεστό νερό, θέρμανση). Και για φραγτό το εστιατόριο του Ξενώνα θα σας ικανοποιήσει απόλυτα με την ποιότητα και τη συνέπεια του ο καταστηματούχης.

Και αν εσείς δεν επιθυμείτε την πολυτέλεια του Κοινοτικού Ξενώνα υπάρχει και το μοναδικό καταφύγιο στη Φωκίδα σε υψόμετρο 1.300 μέτρων και με την άνεση ενός καταφυγίου 10 κοινοτικών για ύπνο με τζάκι, κουζίνα και W.C., με θέα που τα βράδια αντικρίζεις τα παράλια της Πελοποννήσου και την ημέρα τη λήμη του Μόρνου και τα επιβλητικά βουνά Βαρδούσια και Γκιώνα.

Αν θέλετε να γαλήνεψι η ψυχή σας, τότε επιβάλλεται να επισκεφθείτε το μαγευτικό και πανέμορφο Κροκόλιο. Πληροφορίες: 0266-41248 Γεώ. Ράπτης (Πρόεδρος Κοινότητας) και 0266-41500 Αθαν. Βλάχου

ΚΡΟΚΥΛΙΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

στην Επανάσταση του 1821

Όπως διαπιστώνεται από τα Αρχεία του κράτους που με πολύ φροντίδα ερεύνης ο συγγραφέας Ε. Ν. Σταθόπουλος, από την Αγία Ευθυμία, οι Κροκυλιώτες που πήραν μέρος στο Μεγάλο Έσρακωμό δεν είναι λίγοι.

Όπως αναφέρεται, όμως, στο διδύλο για τα πρώτα 3 χρόνια της Επανάστα-

σης τα Αρχεία δεν υπάρχουν; έχουν χαθεί και επομένως υπάρχει κενό, εκτός από τις περιπτώσεις που οι ίδιοι οι αγωνιστές ή οι οικογένειές τους με αιτήσεις τους που έκαναν αργότερα, όταν η Ελλάδα έγινε κράτος, γνωστοποίησαν τις υπηρεσίες τους προς την πατρίδα.

Στο Αρχείο των αγωνιστών (Εθνική Βιβλιοθήκη), δρίσκονται τα Μητρώα και οι ατομικοί φάκελοι. Στον πίνακα που παρατίθεται πιο κάτω υπάρχουν και οι ενδείξεις των φακέλων ή των μητρώων ή ακόμη και κάποιες πρόσθετες πληροφορίες.

Κατάλογος 1ος - Αρχείο Αγωνιστών

1. Αθανασόπουλος Ιωάννης, ΑΑΦ. 351, Στρατιώτης
2. Αρμάγος Δημήτριος του Ιωάν. Κ 15. (ΑΑ-134), Στρατιώτης. Έπρεσε στην πολιορκία Μεσολογγίου υπό τον Κίτσο Τζαβέλα.
3. Βασιλόπουλος Σταύρος, Κ.19, Υπαξιός Β'
4. Γιαννάκοπουλος Κων/νος, Κ.34, Στρατιώτης
5. Γραβάνης Δημήτριος, Κ.41, Στρατιώτης
6. Ζαχαρόπουλος Δημήτριος, Κ.56, Στρατιώτης
7. Καπέλας Αναστάσιος, Κ.72, Στρατιώτης
8. Κούτσης Κων/νος, Κ.98, Στρατιώτης
9. Λιζώρης Γεώργιος του Δημητρίου (Γεωργίου Τριανταφύλλου), αδελφός του στρατηγού Μακρυγιάννη, Μ. Αξιωματικός, έθ. Τάξη.
10. Λουκόπουλος Δημήτριος, Κ.113, Υπαξιός Β'
11. Μακρυγιάννης Γιάννης (ο στρατηγός), Κ.117, Αξιωματικός Τάξης 2α (Τριανταφύλλου Γιάννης του Δημητρίου).
12. Νικολάου Παναγιώτης, Κ.148, Στρατιώτης
13. Παγιάνης Γεώργιος, Κ.158, Στρατιώτης
14. Πατριάρχης Παναγιώτης του Νικ., Κ.172, Στρατιώτης
15. Ραυτάκης Δημήτριος, Κ.182, Στρατιώτης
16. Σακαρέλος Γεώργιος, Κ.186, Στρατιώτης
17. Σαΐτης Νικόλαος του Θεοδ., Μ. Υπαξ. 12456 (δ.ε.φ.)
18. Σερβίλης Γεώργιος, Κ.202, Στρατιώτης
19. Σιδερης Αναγνώστης, Κ.190, Στρατιώτης
20. Σταυρόπουλος Ηλίας, Κ.199, Στρατιώτης
21. Στράτος Ιωάννης του Δημ., Κ.201, Στρατιώτης

Κατάλογος 2ος - Αριστεία σε Αγωνιστές

22. Βόρος Αθανάσιος, Α.57, (Πίναξ αιτήσεων για αριστεία)
23. Βόρος Ιωάννης, Α.7(Κ), Σιδηρούν αριστεία
24. Γκλάβανος Παναγιώτης, Α.28(Κ), Αργυρούν
25. Δελιγιαννόπουλος Νικόλαος, Α.170 - Έγγρ.
26. Ζωγράφος Γεώργιος, Α.7(Κ), Σιδηρούν
27. Θωμάπουλος Αυγέρης, Α.57 - Πίναξ αιτήσεων
28. Κουτσόκος Γεώργιος του Δημ., Α.281(Κ), Αργυρούν
29. Μπαρμπάτης Γεώργιος, Α.98 (Αίτηση), Σιδηρούν
30. Σειτάπουλος Θεόδωρος, Α.57, (Πίναξ αιτήσεων)
31. Σταυρόπουλος Αθανάσιος, Α.275(Κ) - Σιδηρούν
32. Σταυρόπουλος Γεώργιος, Α.17(Κ) - Σιδηρούν
33. Σταυρόπουλος (Σταυμάτος) Γεώργιος, Α.7(Κ) - Σιδηρούν
34. Τζαντίλης (Τσαντίλης) Αθανάσιος, Α.57 - Πίναξ αιτήσεων
35. Χαλιμουρδός Απόστολος, Α.57 - Πίναξ αιτήσεων
36. Φεΐτης Γεώργιος, Α.274 - Σιδηρούν
37. Σκούρας Αναγνώστης, Κ.193, Υπαξ. Β'

Κατάλογος 3ος - Παρόντες και συμμετοχοί στον Αγώνα

38. Αρμάγος Λουκάς, Βλαχ. 1, Δημηγέρων 1821
39. Αρμάγος Στάθης, ΑΑ-439, Μαρτ. Βεβ. 1857
40. Αρμυρός (Αρμυρός), Δημ. Β' - Πρόκριτος 1825-26

41. Βόρος ("Βαρουσιώτης"), Δημ. Α' 64 - Πρόκριτος 1825
42. Βόρος ———, Γ.Εφ. 67/30 - Πρόκριτος 1830
43. Γιαννάκοπουλος Παναγιώτης, Βλαχ. 1 - Πρόκριτος 1821
44. Λουκάς ———, Δημ. Α' 64 - Πρόκριτος 1825
45. Μαργαρίτης Γεώργιος, Δημ. Β' - Πρόκριτος 1825-26
46. Περγίλιας Δήμος, Δημ. Α' - Πρόκριτος 1825
47. Σκαφιδάς Ιωάννης, Α.Α.300, Μαρτ. Βεβ. 1857

Κατάλογος 4ος - Κροκυλιώτες στα σώματα οπλαρχηγών

48. Βασιλάκης Γιάννης, Λοκ. 102, Β. Σαράκα 1824-25
49. Βασιλάκης Θανάσης, Λοκ. 102, Β. Σαράκα 1824-25
50. Γραβάνης Κώστας, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
51. Δημητρίου Θανάσης, ΓΣ-192, Λόχος Ράγκου 1830
52. Δημόπουλος Γιάννης, Γερ. 26/Β' 100αρχία Παπαποστόλη 1828
53. Ζαχαρόπουλος Γεώργιος, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη 1832
54. Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης, Λοκ., σώμα Σαράκας 1824-25
55. Καπέλας Νικόλαος, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
56. Κατρόπουλος Λουκάς ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
57. Κωνσταντής ———, Υπολ. 141, σώμα Σαράκα 1825
58. Λάμπρου Δημητράκης, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη 1832
59. Ποδωίτης Θανάσης, Γ.φρ. 26/Β', 100αρχία Ταράτσα, 1828
60. Σακαρέλος Κωνσταντής, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
61. Σειτάπουλος Γεώργιος, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
62. Σιδηρόπουλος Ιωάννης, ΓΣ-192, Χιλ/ρχία Θεοχάρη, 1832
63. Σταύρος Μήτρος, Γ.φρ. 26/Β', 100αρχία Παπαποστόλη, 1828
64. Σταυμόπουλος Αντριάς, Λοκ. 114, σώμα Σαράκα, 1824-25
65. Τζαντίλης Γεώργιος, Γ.φρ. 13, σώμα Δημ. Μακρ., 1828
66. Τζητζής Νικόλαος "παλιοκατουγιώτης", ΑΚΤ.6, Τράκα 1825-8
67. Φακούνης Στάθης "παλιοκατουγιώτης", ΑΚΤ.6, Τράκα 1825-8

Συνταξιοδοτήθηκαν

68. Περγίλιας Γεώργιος, ΑΞ/κός, Αργυρούν Αριστεία, Α.5, Χιλ/ρχος το 1824, ΑΕΠ - 10.

Γνωστοί πεσόντες

69. Ράφτης Θανάσης, με το Διάκο στην Αλάμνα (Γ.φρ. 9)
70. Στράτος ———, Α.Φ. αδελφός του Γιάννη Κ.201 (Α.Α.-1631). Έπρεσε στο Μεσολόγγι, υπό του Σαράκα.

Προφανώς ο κατάλογος να μην είναι εξαντλητικός και να πρέπει να αναζητηθούν και άλλα ονόματα. Θα επανέλθουμε με περισσότερες πληροφορίες για την τύχη των αγωνιστών και των οικογενειών τους.

Έρευνα - Επιμέλεια
Τριαντάφυλλος Τριανταφύλλου

1. "Η Φωκίδα της Επανάστασης", Αθήνα 1994

Ο Νομάρχης στο χωριό μας

Επίσκεψη από τον Νομάρχη Φωκίδας Απόστολο Καραχάλιο έγινε στο Κροκύλειο το Σάββατο 28 Ιουνίου το βράδυ. Αρκετοί χωριανοί παρακολούθησαν στην πλατεία τον Νομάρχη να τους αναλυεί τα τρέχοντα προβλήματα του Νομού μας και τις προτεινόμενες λύσεις τους, να αιτιολογεί τις διαφορές αποφάσεις του, να εξαγγέλει επίσημα την έναρξη κατασκευής του σωφρονιστικού καταστήματος στο Μαλανδρίνο, όπως επίσης να ζητά από όλους εμάς την παρουσία μας στις 13 Αυγούστου 1997 στο ΦΡΑΓΜΑ του Μορνου για να συμπαρασταθούμε στο αίτημα της Νομαρχίας προς την κυβέρνηση για ανταποδοτικά τέλη προς την Φωκίδα για την χρήση του νερού της. Ολοκληρώνοντας απάντησε σε διάφορες ερωτήσεις των παρευρισκομένων και μας ανακοίνωσε την απόφαση του για την επίσκεψη του δρομίου Κουμμεντάρι - Κροκύλειο εντός Ιουλίου. Η όμορφη βραδιά ολοκληρώθηκε με το δειπνο που προσέφερε η Κοινότητα του χωριού μας.

11 οι νέοι Δήμοι στη Φωκίδα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

6. Δήμος (το όνομα παραπέμπεται στο Συμβούλιο Τοπικών με έδρα το Ευπάλιο. Συνενώνονται 16 ΟΤΑ. Πληθυσμός 5.894 κάτοικοι. Κοινότητες Μαλαμίνων, Μανουήλης, Κατσακίου, Τριπόρου, Ευπαλίου, Δροστού, Κάμπου, Μαραθά, Σεργούλας, Πύργου, Μοναστηρίου, Κλήματος, Φλοθής, Ταχίου, Πολυαεταρίου, Παπιδανός.

7. Δήμος Τολοφώνας με έδρα την Ερατεινή. Συνενώνονται 9 ΟΤΑ. Πληθυσμός 2.839 κάτοικοι. Κοινότητες Γλυφάδας, Ελαίας, Τριζονίων, Καλλιθέας, Τολοφώνας, Ερατεινής, Πανόμου, Μήλας, Μακρινής.

8. Δήμος Γραβιάς με έδρα τη Γραβιά. Συνενώνονται 8 ΟΤΑ. Πληθυσμός 3.176 κάτοικοι. Κοινότητες Γραβιάς, Κολοσσικής, Σκληθρού, Ονωχωρίου, Καστελλιάς, Αποστολίας, Βαρσιθής, Μαριολάτας.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Αύγουστος '97

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

- Ελληνικής Εταιρείας "ΠΑΙΔΕΙΑ". Μεγάλη παράσταση του Χορευτικού Κροκυλείου.
- Επίσημο δείπνο - μουσική, χορός.
- 9-10 Αυγούστου:** ΣΤ' Συνέδριο Β.Δ. Δωριδών, Αλποχώρι.
- 15 Αυγούστου:** Μεγάλη Χορευτική βραδιά στην Πλατεία του Κροκυλείου με το συγκρότημα "ΕΝ ΠΛΩ" της Λυφισσας.
- 16 Αυγούστου:** Το "3ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ" των 14 χωριών της Β.Δ. Δωριδών στου Πραττά το Λάκκο.

9. Δήμος Πανασσου με έδρα το Πολυδρόσο. Συνενώνονται 3 ΟΤΑ. Πληθυσμός 2.447 κάτοικοι. Κοινότητες Πολυδρόσου, Επαλάφου, Αλάδας.

10. Δήμος Δελφών με έδρα τους Δελφούς. Αυτόνομος ως είχε, με πληθυσμό 1.499.

11. Δήμος Καλλιέων με έδρα το Μουρολιθάρι. Συνενώνονται 7 ΟΤΑ. Πληθυσμός 1.179 κάτοικοι. Κοινότητες Μουρολιθαρίου, Αθανασίου Δάκου, Καστριτσάς, Πύρας, Πανουργιάς, Στρόμης, Μουσουτίνας.

12. Κοινότητα Δεσφινός με πληθυσμό 2.389 κατοίκους (στην πρόταση της ΤΕΔΚ αναφέρεται ότι πρόκειται για την πιο ζωντανή κοινότητα του Νομού με άριστη διοικητική υποδομή).

13. Κοινότητα Χρισσού με πληθυσμό 968 κατοίκους. (Σύμφωνα με πληροφορίες του «Εθνους», η κοινότητα θα ενταχθεί στο Δήμο Δελφών).

- Χαμίζουσες κοινότητες: Αρσίνιας - Κροκύλειου.

Πληθυσμός 355 κάτοικοι.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ Β/Δ ΔΩΡΙΔΑΣ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Δέκα χρόνια συμπληρώθηκαν από τότε που ριχτηκε ο σπόρος για την ανάπτυξη της Βορειοδυτικής Δωριδας. Αυτός ο σπόρος που όλοι περιμέναμε να αποδώσει καρπούς, αποδείχτηκε άγονος, μας είπαν κάποιες, εμείς και όχι οι άλλοι έχουμε τα καλλιεργητικά μηχανήματα, εμείς θα του βάλουμε λίπασμα και θα τον ποτίζουμε για να φυτρώσει και να μεγαλώσει, και μετά να 'ρθείτε να μαζέψετε εσείς τα γεννήματα.

Μετά ήρθαν οι άλλοι και μας είπαν, εμείς και όχι οι προηγούμενοι είμαστε οι καλοί καλλιεργητές δώστε σε μας το σπόρο για να τον φυτέψουμε και θα δείτε πόσο θα σας αποδώσει.

Δώσαμε και στους μεν και στους δε το σπόρο, όχι για άλλο λόγο αλλά επειδή εμείς δεν έχουμε τα καλλιεργητικά μηχανήματα και δεν διαθέτουμε λίπασμα και φυσικά ούτε νερό έχουμε για πότισμα, γιατί και αυτό το πολύτιμο αγαθό που η φύση μας έδωσε μας το πήραν, το χρειαζόμαστε λεί για άλλες χρήσεις, εσείς οι ισπανιόσιμαί μας είναι δεν το χρειαζόμαστε.

Πέρασαν από τότε δέκα χρόνια και όχι μόνο γεννήματα δεν πήραμε αλλά ούτε καν φυτρώσε ο σπόρος, φαίνεται ότι δεν τον έσπαρναν στα δικά μας χωράφια, αλλά θρήκαν άλλους κολίγους και έδωσαν το δικό μας σπόρο.

Στις 9-10 Αυγούστου θα θυγί από το θερμικό που λέγεται ΣΤ' Αναπτυξιακό Συνέδριο κοινούργια ποικιλία σπόρου. Βέβαια δεν ξέρουμε ακόμα αν θα είναι καλύτερη η ποιότητα του νερού σπόρου από εκείνη που βγήκε στο ιστορικό μοναστήρι του Θανάση Διακού στις 20 Αυγούστου 1995.

Πάντως η αποδοχή δεν εδρατείται αποκλειστικά από το θερμικό. Εξαρτάται κυρίως από τον καλλιεργητή, το χωράφια μας είναι καρπερά και ξεχειμασμένα και περιμένουν τους καλλιεργητές.

Πιστεύουμε ότι όλοι οι υποψήφιοι καλλιεργητές θα έρθουν στις 9-10 Αυγούστου στο Αλποχώρι για να παραλάβουν την καινούργια ποικιλία, θα μας ευχαριστήσουν για τις ερευνητικές μας προσπάθειες, θα μας πούν "καλή σοδειά" και θα αναχωρήσουν πάλι για κάπου άλλο όπως έγινε και στις προηγούμενες συνόδους.

Όπως αντιλαμβάνεστε αγαπητοί αναγνώστες πρόκειται για τις τίτανες προσπάθειες που καταβάλλονται από λίγους φλογερούς πατριώτες που αποστέλουν την Ομοσπονδία Συλλόγων Βορειοδυτικής Δωριδας, η οποία εκτός των άλλων δραστηριοτήτων της οργανώνει και πραγματοποιεί αναπτυξια-

κά συνέδρια κάθε δύο χρόνια.

Στα συνέδρια αυτά συμμετέχουν και εκπροσωπούνται των Κοινοτικών συμβουλίων καθώς και εκπρόσωποι άλλων φορέων. Τις εργασίες των συνεδρίων που διαρκούν δυο μέρες προσκαλούνται να τις παρακολουθήσουν εκπρόσωποι της πολιτείας, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της πολιτικής, οικονομικής και πνευματικής ζωής του τόπου.

Τα συνέδρια αυτά έχουν ένα και μοναδικό στόχο που δεν είναι άλλος από την ΑΝΑΠΤΥΞΗ της περιοχής των δεκατεσσάρων χωριών της Β.Δ. Δωριδας.

Αυτή τη γεμάτη φυσικό κάλλος και Ιστορία μικρή γωνία της ορεινής Ρούμελης που χρόνια τώρα μαράζωνει και τρέει σαν τον Κρόνο τα παιδιά της προσπαθούμε να την αναπτύξουμε, να βρούμε τρόπους που θα ανατρέψουν την φθίνουσα πορεία που ακολουθεί εδώ και αρκετές δεκαετίες.

Οι στόχοι αυτοί παρά τις φιλοτιμίες προσπάθειες των διοργανωτών δεν έχουν αποδώσει στα δέκα αυτά χρόνια που πέρασαν. Η μη πραγματοποίηση των στόχων αυτών δεν οφείλεται στους οργανωτές ούτε στους εισηγητές των συνεδρίων. Αυτοί οι ακούραστοι και φιλότιμοι συμπατριώτες οι οποίοι προσφέρουν ανιδιοτελώς πολύτιμο χρόνο, πνευματικά αποθέματα και επιβαρύνονται με μικρά ή μεγάλα χρηματικά ποσά δεν περιμένουν κανένα ατομικό όφελος, αλλά ζουν με την ελπίδα να δουν κάποια, να υλοποιηθούν οι στόχοι των συνεδρίων και να βγαίνει ο τόπος μας από τη μίζερια και την εγκατάλειψη.

Οι αρμόδιοι για την υλοποίηση των στόχων κρατικοί φορείς αποδείχθηκαν ανίκανοι να επιλέξουν και να πραγματοποιήσουν εστω και ένα από τα πολλά αναπτυξιακά έργα που έχουν προταθεί από τα διαρκή αναπτυξιακά συνέδρια μας. Πολλά από αυτά τα έργα τα βλέπουμε να πραγματοποιούνται σε άλλες περιοχές.

Κάποτε μας έλεγαν ότι η κρατική μέριμνα είναι εκείνη που κάποτε θα σταματήσει την πληθυσμιακή

αποψίλιση της υπαίθρου. Τώρα μας λένε ότι η φθίνουσα πορεία είναι μη ανατρέψιμη από την πολιτεία και μόνο η ιδιωτική πρωτοβουλία μπορεί να προκαλέσει ανάπτυξη σε μια περιοχή και ότι πρέπει να ξεχάσουμε το κράτος πρόνοιας. Δεν μας λένε όμως πως είναι δυνατόν να επενδύσει η ιδιωτική πρωτοβουλία σε ένα τόπο που δεν υπάρχει ολοκληρωμένο οδικό δίκτυο που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε είδους αναπτυξιακές επενδύσεις.

Πώς να επενδύσει η ιδιωτική πρωτοβουλία χωρίς να έχουν αναδειχθεί τα φυσικά και ιστορικά μνημεία;

Πώς να επενδύσει η ιδιωτική πρωτοβουλία χωρίς πληροφόρηση και σχεδιασμό από το κράτος;

Τα χωριά, στη σημερινή εποχή που τα μέσα συγκοινωνίας έχουν εκμηδενίσει τις αποστάσεις, που προσφέρονται από την ευρωπαϊκή ένωση μεγάλα χρηματικά ποσά, πρέπει να γίνουν μικρογραφίες πόλεων με όλα τα αγαθά του πολιτισμού, πρέπει να αποκτήσουν ελκυστική δύναμη ώστε κανένας από τους νέους κατοίκους τους να μην σκέπτεται τη φυγή προς τα αστικά κέντρα.

Όσοι νέοι έχουν απομείνει σήμερα στα χωριά ζουν με τον εφιάλητη του μελλοντός.

Με λίγα λόγια η υποδομή για ιδιωτικές επενδύσεις πρέπει να προηγηθεί, αρμόδιο για την υποδομή αυτή είναι το κράτος που λέγεται διευρημένη Νομαρχική Αυτοδιοίκηση.

Αυτή την εκλεγμένη Νομαρχική Αυτοδιοίκηση θα κληθεί σε 16 μήνες από σήμερα ο λαός της Β.Δ. Δωριδας να εγκρίνει ή να απορρίψει.

Πάντως σύμφωνα με την έως τώρα δράση της, η ανανέωση της εντολής για άλλα τέσσερα χρόνια είναι μάλλον απίθανη. Βέβαια το χρονικό διάστημα που απομένει είναι αρκετό για να υλοποιηθούν οσα προεκλογικά υποσχέθηκαν, αρκεί μόνο να μπει σε κίνηση ο μηχανισμός που εκταμιεύει τα κονδύλια που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προαρίζονται για αναπτυξιακά έργα.

Ο λαός της Ρουμελιώτικης αυτής γωνιάς, όπως

είναι γνωστό, υπήρξε πάντα πρωτοπόρος στους εθνικούς μας αγώνες. Η Δωριδα στάθηκε πάντοτε ο μεγάλος αιμοδοτής των αγώνων του έθνους, και ενώ θα έπρεπε στην ειρηνική περίοδο το κράτος να προσέξει την περιοχή αυτή και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των κατοίκων της και να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους, εν τούτοις δεν έκανε τίποτα.

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε επιβάλλεται η άμεση λύση των προβλημάτων, πρέπει πριν φτάσουμε στο χείλος της ασύσταυ να σταματήσει ο καθήγορος που συνειδητά οδήγησαν την όμορφη περιοχή μας οι κατά καιρούς ενδοσπαστές.

Εμείς βέβαια οικονομικά μέσα δεν διαθέτουμε, διαθέτουμε όμως μεγάλα αποθέματα αγάτης για τον τόπο μας. Τα αποθέματα αυτά μας δίνουν δύναμη να αγωνιστούμε για το δίκαιο αίτημά μας.

Τα αποθέματα αυτά μας δίνουν δύναμη να αντεχίσουμε τον αγώνα, και μέσα από τις εργασίες της ΣΤ' Συνόδου του Αναπτυξιακού μας Συνεδρίου θα προταθούν διάφορες εναλλακτικές λύσεις για την ανάπτυξη της ξεχασμένης περιοχής μας.

Βέβαια ίσως μας πούν πάλι ότι ζητάμε πολλά και όταν ζητάμε πολλά, δεν γίνεται τίποτα.

Όχι κύριοι δεν είναι έτσι, προτείνουμε, πολλές λύσεις, για να επιλέξετε αυτές που μπορείτε να υλοποιήσετε.

Με τις προανεδριακές συνεδριάσεις, που εδώ και καιρό έχουν αρχίσει, συνεχίζουμε τον αγώνα, έτσι ώστε η 10η Αυγούστου να γίνει στο Αλποχώρι ένα ακόμα ξεκίνημα για αναπτυξιακά πράγματα της Βορειοδυτικής Δωριδας.

Η σημερινή εποχή των μεγάλων επιστημονικών κατακτήσεων και τεχνικών επιτευγμάτων επιβάλλει την μεταβολή της νοοτροπίας και την προσομογή στο πνεύμα της πρόοδου, αραμπάς εσπίμε να αποτελέσει μέσο συγκοινωνίας.

Το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας με τη συνεργασία των μελών και φίλων της θα πραγματοποιήσει και αυτή την Σύνοδο.

Καλούμε τον Νομάρχη μας κ. Απόστολο Καραχάλιο να θυμηθεί τις ιστορικές παραδόσεις της περιοχής και να δώσει λύσεις στα χρονίζοντα προβλήματά της.

Κώστας Γ. Τσέλιος
Αντιπρόεδρος Ομοσπονδίας

Η ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ

Το πρόγραμμα «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»

Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας (ΟΤΑ) χαρακτηρίζεται από τρεις ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις από τις οποίες η τρίτη βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη στις μέρες μας.

Το στοιχείο που «λανθάνει» και δε γίνεται πλήρως κατανοητό από ολόκληρο το λαό είναι η φιλοσοφία κάθε μεταρρύθμισης και οι διαστάσεις που την αποτελούν. Συχνά, πιστεύουν οι πολλοί ότι πρόκειται για μια απλή Διοικητική Αναδιοργάνωση και τίποτα παραπέρα. Όμως, τα πράγματα δεν είναι έτσι. Κάθε τέτοια αλλαγή έχει πολύ σοβαρούς και πολύ συγκεκριμένους στόχους που η εκάστοτε Κεντρική Πολιτική Εξουσία επιθυμεί να προωθήσει.

Το 1834, με το Βασιλικό Διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου μπήκαν οι βάσεις για το σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος - μια πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια την οποία δεν πρόφτασε να υλοποιήσει ο ίδιος γιατί δολοφονήθηκε. Με το Βασιλικό Διάταγμα, η χώρα διαίρεθηκε σε δήμους. Με τη δημιουργία αυτή των Δήμων οι Βασιραίοι ήθελαν να διασπασούν τα κέντρα τοπικής εξουσίας για να ελέγχουν ευκολότερα τα νέα διοικητικά κέντρα.

Έτσι, στη Δωρίδα η περιοχή διαιρείται σε ένδεκα δήμους:

Αιγίου, Υαίας, Κόρακος, Κροκυλείου, Οριονίας, Βωμών, Ποτιδάνειας, Οινεώνος, Τολοφώνος, Ολισσάνος και Οιδάνης. Αλλά κατά το 1836 συγχωνεύτηκαν οι τρεις πρώτοι σε έναν με το όνομα, δήμος Αιγίου, οι τρεις δεύτεροι σε άλλον, με το όνομα δήμος Κροκυλείου, και οι της Ποτιδάνειας και οι τρεις τελευταίοι, σε τέταρτον, με το όνομα δήμος Τολοφώνος.

Όμως η σταδιακή ανάπτυξη του πολιτικού συστήματος του νέου κράτους, διαμόρφωσε τους δήμους αυτούς σε κέντρα πολιτικής επιρροής και ανέδειξε

ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ

Με πρόσκληση του Νομάρχη Φωκίδας κ. Απ. Καραχάλιου

• ΣΤΙΣ 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
• ΣΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΤΟΥ ΜΟΡΝΟΥ
για την απόδοση από την ΕΥΔΑΠ
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΟΥ ΤΕΛΟΥΣ

για το νερό που μας παίρνουν χωρίς κανένα αντιστάθμισμα!

ΜΗ ΛΕΙΨΕΙ ΚΑΝΕΙΣ

Περισσότερες λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν από τον κ. Νομάρχη στις 9 Αυγούστου, στο ΣΤ' Συνέδριο στο Αλποχώρι

τους Δημάρχους σε πρόσωπα που διαμόρφωναν το κεντρικό πολιτικό σύστημα. Με διάφορες τροποποιήσεις που επιχειρήθηκαν και οι οποίες, όμως, δεν απέδωσαν, φτάνουμε μέχρι το 1912.

Το 1912, ο Ελευθέριος Βενιζέλος στην προσπάθειά του να συγκροτήσει ένα σύγχρονο αστικό κράτος, διαπιστώνει ότι η μορφή των υφιστάμενων δήμων ήταν εμπόδιο στην «ενδυνάμωση του κεντρικού πολιτικού συστήματος και την ανύψωση του κοινοβουλευτισμού».

Επρεπε λοιπόν, να μεταφερθεί το κέντρο της πολιτικής επιρροής στο Κοινοβούλιο. Αποδυναμώσε και ουσιαστικά διέλυσε τους ισχυρούς δήμους, δημιουργώντας τις μικρές κοινότητες (ν. ΔΝΖ/1912) με κριτήριο πληθυσμιακό και την ύπαρξη δημοτικού σχολείου ή και χωρίς σχολείο, αν υπήρχε οικονομική ευρωστία.

Φωτεινή παρένθεση αποτελεί η περίοδος της κατοχής, στη διάρκεια της οποίας η Εθνική Αντίσταση ανέδειξε σε θεσμικό επίπεδο τη λαϊκή τοπική δημοκρατία. Όμως, η «εκ γενετής» καχεξία του θεσμού των μικρών κοινοτήτων, μετά τον πόλεμο επιδιώθηκε με το κύμα της έντονης αστυφίας και τα χωριά - κυρίως τα ορεινά αποδοκηθήσαν. Και ενώ, η μετεξέλιξη των κοινωνικών δομών προχώρησε και άλλαξε, το κεντρικό σύστημα παρέμεινε σταθερό και αμετάβλητο.

Έτσι, αποστεώθηκε πλήρως η περικέρεια της χώρας και κυριολεκτικά μαρζωσε η ύπαιθρος.

Το 1997 και ενώ στη μεταπολεμική και μεταπολιτευτική Ελλάδα έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες για να βελτιωθεί ο θεσμός των ΟΤΑ, ο Υπουργός Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αλέκος Παπαδόπουλος παρουσιάζει το πρόγραμμα «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» το οποίο προβλέπει διάφορους τύπους Δήμων που θα προέλθουν από συνενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων:

1. Δήμος - Ενότητα Χωριών
2. Δήμος - Ημισιαστικός Οικισμός
3. Δήμος Αστικός
4. Δήμος - Νησι
5. Δήμος - Πολεοδομικό συγκρότημα
6. Δήμος - Τμήματα μητροπολιτών περιοχών

Στη νέα αυτή διοικητική διαίρεση και ανασυγκρότηση του κράτους προβλέπονται επίσης και λίγες «χειμάζουσες Κοινότητες» και κοινότητες νησιών.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» η νέα θεσμική δομή του κράτους έχει τους ακόλουθους στοιχεία:

1. «... την παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων, και των χωριών καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών».

2. Τον εκσυγχρονισμό του τοπικού πολιτικού κλίματος.

3. Την τήρηση της νομιμότητας, τη διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και του κοινωνικού ελέγχου στην άσκηση της τοπικής εξουσίας.

4. Την ενίσχυση του ρόλου της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης με την ανάθεση σημαντικών αρμοδιοτήτων...

5. Την ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης που θα αποτελέσει τη δυναμικότερη προϋπόθεση για την απόκτηση οικονομικής αυτοδυναμίας και διοικητικής αυτοτέλειας.

6. Την ανασυγκρότηση των πρωτοβάθμιων ΟΤΕ - ενέργεια που θα αποτελέσει το όχημα για την «αναγέννηση των χωριών» και την ανάπτυξη της Ελλάδας.

Στις Ευρωπαϊκές χώρες, οι συνενώσεις σε νέου τύπου δήμους άρχισαν να γίνονται αμέσως μετά τον πόλεμο. Εμείς καθυστερήσαμε εγκληματικά! Περιμέναμε πρώτα να ερμηνωθούν τα χωριά της χώρας μας και μετά να ανασυγκροτηθούμε!

Ας ελπίσουμε, έτσι και τώρα, ότι θα πάμε μπροστά.

1. «ΛΙΔΩΡΙΚΙΩΤΙΚΑ 1983», Ευθ. Καψάλι
2. Πρόγραμμα «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ», Αθήνα 1997

Τριαντ. Τριανταφύλλου

Η επιμνημόσυνη δέηση

Την Κυριακή 29 Ιουνίου 1997 στο Α' Νεκροταφείο της Αθήνας, εκεί όπου είναι ο τάφος του στρατηγού Γιάννη Μακρυγιάννη, ετελέσθη επιμνημόσυνη δέηση. Αρκετοί συγχωριανοί μας έδωσαν το παρόν τους τιμώντας έτσι τη μνήμη του μεγάλου πατριώτη. Η σεμνή τελετή ολοκληρώθηκε με την κατάθεση στεφάνου από τον πρόεδρο του συλλόγου Νίκο Σινόπουλο και κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή. Μια λιτή εκδήλωση όπως αρμόζει σ' ένα τέτοιο τέκνο της πατρίδας μας.

ΤΟ ΑΒΟΡΙΤΙ ΚΑΙ «ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΚΑΛΥΒΙΑ ΤΟΥ»

Του Τριαντ. Τριανταφύλλου

Επί πολλά χρόνια, τώρα, και ιδιαίτερα από τότε που τα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη έγιναν γνωστά στο ευρύτερο κοινό, επαναλαμβάνεται συνεχώς η φράση του Μακρυγιάννη ότι το χωριό του ήταν πέντε καλύβια.

Συγκεκριμένα ο Μακρυγιάννης γράφει:

«Η πατρίς της γεννησεώς μου είναι από το Λιδορίκι, χωριό του Λιδορικού ονομαζόμενον Αβορίτη τρεις ώρες είναι από το Λιδορίκι μακριά το χωριό, πέντε καλύβια».

Ο μεγάλος Βλαχογιάννης² διασάφισε την παραπάνω περιγραφή ως εξής:

«Η καταγωγή μου είναι από το Λιδορίκι (ως επαρχίαν). Γεννήθηκα στο χωριό του Λιδορικού Αβορίτη. Τρεις ώρες είναι μακριά από το (χωριό) Λιδορίκι το άλλο το χωριό (Αβορίτη, χωριό με) πέντε καλύβια».

Γνωστό σε όλους εμάς τους Κροκυλιώτες είναι λοιπόν το Αβορίτι ως μια περιοχή του Κροκυλείου καλλιεργήσιμη και με πολλά νερά. Όπως και στο κλίμα, στις Μπεισίδες, στο Ποτάμι, στην Πατοσερού, αλλά και σε άλλες τοποθεσίες του Κροκυλείου υπήρχαν πολλά καλύβια που ζούσαν άνθρωποι Κροκυλιώτες και εξυπηρετούνταν στις καλλιέργειές τους και στις κτηνοτροφικές τους ανάγκες.

Οι «ουστάδες» αυτές των καλυβιών οι οποίες σύμφωνα με το Γερ-

μανικό Λεξικό Τοπωνυμίων της Ακαδημίας Αθηνών λέγονταν από την αρχαιότητα «Κρόκες» ή «Κροκέλες» ή «Κροκύλες» και αφορούσαν τις οποιεσδήποτε συστάδες (καλυβιών, δέντρων, κ.τ.λ.) στην ευρύτερη περιοχή ενός ποταμού (Βλ. Μόρνου) ενδέχεται να καθόρισαν και την ετυμολογία της τοπωνυμίας Κροκύλειο με (-ει-) που υποδηλώνει την ευρύτερη περιοχή, ενώ το Κροκύλιο με (-ι-) υποδηλώνει τη συγκεκριμένη θέση π.χ. του χωριού. Εξάλλου, τόσο ο ίδιος ο Θουκυδίδης όσο και άλλοι συγγραφείς γράφουν το όνομα του χωριού με (-ι-) Κροκύλιο.

Οι οικισμοί, λοιπόν, των 2,3,5 ή και παραπάνω καλυβιών δεν ήταν τίποτε άλλο παρά κτήματα του Κροκυλίου με (-ι-), οι γνωστές «ταράτσες» και «καλύβια». Ήταν, δηλαδή, και αυτά Κροκύλειο με (-ει-) για να είμαστε ακόμη πιο σαφείς.

Τα πέντε, λοιπόν, καλύβια που αναφέρει ο Μακρυγιάννης, με τις αντίστοιχες βέβαια οικογένειες, παρέμειναν κατά κάποιον τρόπο άγνωστα μέχρι το 1994. Τη χρονιά αυτή δημοσιεύτηκε το περίφημο έργο του Ε.Ν. Σταθόπουλου³ από την Αγία Ευθυμία - ένα επίπονο ερευνητικό έργο που αναφέρεται στους αγωνιστές της Επανάστασης του '21 με τον τίτλο «Η ΦΩΚΙΔΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ». Είναι σ' αυτό το έγκυρο βιβλίο που εντοπίζει κανείς αυτές τις πέντε φαμιλίες, τα πέντε καλύβια του Αβοριτιού. Είναι τα ίδια τα γνωστά σε όλους μας ονόματα

οικογενειών που μένουν και σήμερα στο Κροκύλειο.

Αλφαβητικά αυτά είναι:

1. Οικογένεια Βάρσου Αθανασίου
2. Οικογένεια Κούτουλα Κωνσταντίνου
3. Οικογένεια Σαϊτόπουλου (Σαϊτή) Θεόδωρου
4. Οικογένεια Τριανταφύλλου Δημητρίου (Πατέρα του Μακρυγιάννη)
5. Οικογένεια Χαλιμούδης Απόστολου.

Αργότερα, κατά το 1832, εμφανίζεται, επισήμως, να έχει καλύβια και κτήμα στο Αβορίτι και ο Κατρόπουλος Λουκάς, αγωνιστής. Έτσι, λοιπόν, με την έκδοση του πολύτιμου βιβλίου του Ε. Σταθόπουλου - το οποίο βασίζεται στα Αρχεία του Κράτους - διευκρινίζεται ποιες ήταν οι πέντε φαμιλίες, τα πέντε καλύβια στα οποία αναφέρεται ο Μακρυγιάννης στην πρώτη, κόλας, σελίδα των απομνημονευμάτων του. Δεν υπήρξε ποτέ ξεχωριστό χωριό Αβορίτι, όπως δεν υπήρξε ποτέ ανεξάρτητο χωριό Κλιμάκι που είχε 15 καλύβια και ταράτσες.

1. Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη, Εκδόσεις ΜΕΛΙΣΣΑ
2. Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη, υποσημειώσεις
3. «Η Φωκίδα της Επανάστασης», Ε.Ν. Σταθόπουλου, (ν 2121/1993: Ε.Ν. Σταθόπουλος, Καψαμπέλη 5, Τ.Κ. 115 24).

ΣΤ' Αναπτυξιακό Συνέδριο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1997

09:00 Προσέλευση - Εγγραφή Συνέδρων

09:45 Έναρξη εργασιών Συνεδρίου από Πρόεδρο Οργ. Επιτροπής

Χαιρετισμός προς τους Συνέδρους από:

- α) Κοινότητα Αλποχωρίου
- β) Πρόεδρο Συλλόγου Αλποχωρίου
- γ) Πρόεδρο Ομοσπονδίας

- Απονομή πλάκας εις κ. Τριαντ. Τριανταφύλλου

- Χαιρετισμοί Επιστημών

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗ

- Υλοποίηση Αποφάσεων Συνεδρίων - Ενέργειες Ομοσπονδίας

Αναστάσιος Φλώρος Πρόεδρος Ομοσπονδίας 10'

- Ενημέρωση επί δραστηριοτήτων Συμβουλίου Περιφέρειας

Γιάννης Τσαμαδιάς Πρόεδρος Συμβ. Περιφέρειας 10'

11:15 Καφές - Αναψυκτικά

11:30 ΕΙΣΗΓΗΣΗ Α' Συνένωση των χωριών της Β.Δ. Δωρίδας σε Δήμο ως πρωτογενής παράγοντας ανάπτυξης

Εισηγητής: Τριαντ. Τριανταφύλλου 20'

11:50 Ολομέλεια. Ερωτήσεις προς τον Εισηγητή από τους Συνέδρους

12:00 Επεξεργασία της Εισήγησης σε Ομάδες

12:40 Παρουσίαση των θέσεων των ομάδων από τους Συντονιστές.

Τελική διατύπωση θέσεων

13:00 Γεύμα

15:00 ΕΙΣΗΓΗΣΗ Β' Πολιτιστικές Διαστάσεις (Ήθη, Έθιμα,

Αναβίωση Εθίμων). Συνεργασία με τους Εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ανταλλαγές

Εισηγητής: Γιώργος Βρέττας 20'

15:20 Επεξεργασία της Εισήγησης σε Ομάδες

16:10 Καφές - Αναψυκτικά

16:30 Παρουσίαση των θέσεων των ομάδων από τους Συντονιστές. Τελική διατύπωση θέσεων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1997

10:00 ΕΙΣΗΓΗΣΗ Γ' Βασικοί Συντελεστές - Έργα για την ανάπτυξη της Β.Δ. Δωρίδας (Οδικό δίκτυο, Ορειβατικό Αθλητικό Κέντρο, Κατασκηνώσεις, Δασικός Πλούτος, Ξενώνες, Δωμάτια). Προγραμματισμός Νομαρχίας για τη Β.Δ. Δωρίδα.

Εισηγητής: Στέλιος Κοντοθανάσης

10:30 Καφές - Αναψυκτικά

11:00 Επεξεργασία της Εισήγησης σε Ομάδες

12:00 Παρουσίαση των θέσεων των Ομάδων από τους Συντονιστές. Διατύπωση θέσεων

12:30 Γεύμα

14:00 ΕΙΣΗΓΗΣΗ Δ' Προβλήματα - Θέση κάθε χωριού σε σχέση με τον κεντρικό Άξονα Ανάπτυξης

Εισηγητής: Βασίλειος Τσατσούχας 20'

14:20 Επί μέρους Εισηγητής: Πρόεδροι Κοινοτήτων

15:00 Επεξεργασία των Εισηγητών σε Ομάδες

15:30 Παρουσίαση των θέσεων των Ομάδων από τους Συντονιστές. Διατύπωση θέσεων

16:00 Καφές - Αναψυκτικά

16:30 Ανακοίνωση Παραρισμάτων Συνεδρίου, Ανάγνωση και Έγκριση Ψηφίσματος.